

Täby kommuns

Riktlinjer och mål för god ekonomisk hushållning

Fastställt av: Kommunfullmäktige
Beslutat datum: 2020-10-05
Senast reviderat - datum: 2022-03-03
Diariennr: KS 2022/63-04

Dokumentansvarig (befattning och avdelning): Ekonomianalytiker Ekonomiavdelningen
Avdelning/enhet som upprättat dokumentet: Kommunledningskontoret
Dokumentet gäller för (målgrupp):
Dokumentet gäller till och med:

Innehåll

1	BAKGRUND	3
2	GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING I TÄBY	3
2.1	Finansiella mål	3
2.1.1	Soliditetsmål	4
2.1.2	Resultatmål	4
2.1.3	Mål om skuldtak	4
3	RESULTATUTJÄMNINGSRESERV	5
3.1	Täby kommuns riktlinjer avseende RUR	6

- > **Strategi** - Avgörande vägval för att nå kommunövergripande mål
- > **Program** - Mål och effekter för ett specifikt område
- > **Plan** - Aktiviteter, tidsram och ansvar
- > **Policy** - Förhållningssätt, värderingar och grundprinciper
- > **Riktlinjer** - Rekommenderade sätt att agera
- > **Regler** - Absoluta krav och gränser för sätt att agera

1 BAKGRUND

Enligt Kommunallagen ska kommunen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Lagstiftaren har medvetet valt att inte i detalj reglera vad god ekonomisk hushållning innebär utan det är upp till den enskilde kommunen att fastslå detta.

Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen och i budgeten ska de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges.

Begreppet god ekonomisk hushållning har ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet innebär bland annat att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Verksamhetsperspektivet utgår från att kommunen bedriver sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt och därmed skapar förutsättningar för en god ekonomisk hushållning. För att säkerställa detta måste det finnas ett klart samband mellan resurser, uppdrag och resultat.

2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING I TÄBY

Täby kommun befinner sig i en utbyggnadsperiod. Inom ramen för Sverigeförhandlingen har kommunen åtagit sig att möjliggöra byggnation av 16 200 nya bostäder till år 2035. Denna utbyggnad kommer kräva stora investeringar i teknisk och social infrastruktur.

Kommunens uppgift blir att planera för att denna tillväxt sker på ett ekonomiskt och socialt hållbart sätt. Tillväxten får inte ske på bekostnad av kvaliteten i verksamheten eller resultera i behov av ett ökat skatteuttag.

Täby kommun arbetar kontinuerligt med ett långsiktigt ekonomiskt perspektiv för att uppnå god ekonomisk hushållning. De långsiktiga beräkningarna är nödvändiga underlag för diskussioner rörande prioriteringar, ambitioner och konsekvenser av en växande befolkning. Beslut som tas idag kommer att påverka kommunens ekonomi för en lång tid framöver.

Verksamheten som finansieras av Täby kommun – oavsett utförare – ska kännetecknas av hög effektivitet och kvalitet. Detta uppnås genom tydliga mål och en resurstilldelning med kopplingar till målgruppernas storlek och behov. Uppföljningen av mål och budget sker kontinuerligt och innefattar en strukturerad återslagrapportering vid avvikelser.

Fullmäktige fastställer inriktningsmål för kommunen för varje mandatperiod. Dessa följs upp genom finansiella mål, arbetsmiljömål, nämndmål och mål för de kommunala bolagen. Utvärderingen av god ekonomisk hushållning i kommunen är en sammanvägning av utfallet inom respektive målområde.

2.1 Finansiella mål

För att uppnå god ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv har kommunen fastställt följande långsiktiga finansiella mål:

- Kommunens soliditet ska öka över tid
- Årets resultat efter justering för poster av engångskaraktär ska minst uppgå till 3 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning
- Kommunens räntebärande långfristiga lån för egen räkning får maximalt uppgå till 70 % procent av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning

2.1.1 Soliditetsmål

Kommunens soliditet ska öka över tid

De tillgångar kommunen behöver för att driva verksamheten finansieras med egna medel eller med lånade medel. Relationen mellan dem benämns soliditet – dvs. hur stor andel av tillgångarna som finansierats med egna medel. Ur ett längre perspektiv ska kommunen ha en balanserad finansiering av tillgångarna – med andra ord en stabil soliditet.

Kreditgivare följer utvecklingen av kommunens soliditet och en allt för snabb negativ utveckling kan skapa sämre villkor på kreditmarknaden.

2.1.2 Resultatmål

Årets resultat efter justering för poster av engångskaraktär ska minst uppgå till 3 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning

Ett resultat enligt lagens krav på balans är för lågt för en kommun som växer. Kommunen behöver ett överskott för en viss osäkerhetsmarginal vid förändringar i intäkterna eller oförutsedda kostnader. Detta överskott har uppskattats till 1 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Täby kommun befinner sig i en utbyggnadsperiod och måste utöka kapaciteten i form av teknisk och social infrastruktur. Utifrån Täby kommunens relativa svaga balansräkning och kommande utmaningar bör kommunen planera för ett så pass högt resultat att upplåningen hålls tillbaka och det övergripande målet om förbättrad soliditet uppnås.

Med en resultatnivå på 3 % och avskrivningar motsvarande 7 % har kommunen ett självfinansierat investeringsutrymme motsvarande 10 % av intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunen har valt att återlåna den avsättning som görs för framtida pensionsutbetalningar. Det innebär att utrymmet ökar med 1 %.

Tabell 1 Egna genererade medel, andel av skatter, generella statsbidrag och utjämning %

	Procent
Årets resultat	3 %
Avskrivningar	7 %
Pensionsavsättning	1 %
Investeringsutrymme	11 %

När kommunen har en investeringsnivå över 11 % finns behov av ytterligare finansiering. I Täbys ekonomiska planering består denna av försäljning mark och fastigheter samt upplåning.

2.1.3 Mål om skuldtak

Kommunens räntebärande långfristiga lån *för egen räkning* får maximalt uppgå till 70 % procent av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning.

Kommunens utbyggnad kommer att till viss del lånefinansieras och en utveckling med oförändrad soliditet rymmer en ökad upplåning. Ett skuldtak införs för att undvika att räntekostnaden för dessa lån tränger undan utrymme för verksamheten. Skulden relateras till kommunens intäkter från

skatter, generella statsbidrag och utjämning för att få en koppling till inflation och kommunens utveckling.

Vid fastställande av nivån på taket har andelen av kommunens intäkter som ska användas för räntekostnader beaktas. Kommunens prioritering av räntekostnader och skuldtak framgår av tabell nedan. Vid en prioritering av räntekostnader på cirka 2 % av intäkterna möjliggörs en maximal upplåning på 70 % av kommunens intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning (vid en ränta på 3 %).

Tabell 2 Räntekostnader som andel av intäkter från skatter, generella statsbidrag och utjämning vid en normalränta (3 %) och olika skuldkvoter

Skuldtak	10 %	30 %	50 %	70 %	90 %	110 %	130 %
Ränta 3,0 %	0,3 %	0,9 %	1,5 %	2,1 %	2,7 %	3,3 %	3,9 %

3 RESULTATUTJÄMNINGSRESERV

Enligt Kommunallagens 11 kapitel § 14 finns den möjlighet att under vissa villkor reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet är att kommunerna ska kunna utjämna skatteintäkter över konjunkturcykeln för att undvika drastiska neddragningar. RUR ska således inte användas för finansiering av kostnadshöjande åtgärder eller reformer som skapar ett långsiktigt åtagande för kommunen.

Avsikten med RUR är inte att möjliggöra en överbeskattning där delar av överskotten årligen sparas för framtiden. RUR ska inte heller göra det möjligt att under en längre tid ha en nivå på skatteuttaget som är lägre, eller en kostnadsnivå som är högre, än vad som är långsiktigt hållbart, utifrån riktlinjerna för god ekonomisk hushållning.

En definition på hur lång en konjunkturcykel är finns inte. Enligt förarbetena kan en jämförelse mellan en prognos av det underliggande skatteunderlaget för riket och den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren användas som riktvärde för när uttag ska få ske. Om prognosen understiger genomsnittet får reserven användas.

Avsättning och användande av medel ur RUR sker i den så kallade balanskravsutredningen och är därmed inte resultatpåverkande. I balansräkningen ska RUR synliggöras som en delpost till det egna kapitalet.

Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger

1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller
2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om kommunen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

3.1 Täby kommuns riktlinjer avseende RUR

För att kommunen ska kunna använda sig möjligheten att reservera medel i RUR har Täby kommun formulerat nedanstående riktlinjer:

- Kommunen kan om resultatmålet är uppnått reservera medel i en resultatutjämningsreserv. Möjligheten följer kommunallagens restriktioner.
- Uttag får göras ur resultatutjämningsreserven de år prognosen av det årliga underliggande skatteunderlaget understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren i riket.
- Beslut om planerat uttag från resultatutjämningsreserven fattas i samband med verksamhetsplanen. I årsredovisningen för det aktuella året görs en avstämning i förvaltningsberättelsen. Om det då visar sig att det inte finns förutsättningar eller behov av att utnyttja resultatutjämningsreserven så är detta inte aktuellt.
- Medlen från resultatutjämningsreserven ska täcka ett negativt resultat så att balanskravet uppnås.